

> Retouradres Postbus 16275 2500 BG Den Haag

Aan
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Cluster Ambtsberichten
T.a.v.
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16275
2500 BG Den Haag

Infolijn 088 – 0430 430

www.ind.nl

Contactpersoon
Secretariaat

T

Datum 11 juli 2019

Betreft Terms of Reference (ToR) voor algemeen ambtsbericht Irak

Datum

11 juli 2019

Geachte

Ons kenmerk

Hierbij, onder verwijzing naar de afspraken tussen het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, een verzoek om een nieuw algemeen ambtsbericht Irak dat een update geeft van de situatie in Irak ten opzichte van het vorige algemeen ambtsbericht Irak van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. In deze brief wordt een overzicht gegeven van aandachtspunten die met het oog op de beleidsvorming door de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en de uitvoeringspraktijk van de IND bespreking behoeven in het door het Ministerie van Buitenlandse Zaken uit te brengen ambtsbericht met betrekking tot de algemene situatie in Irak. Mede aan de hand van het te verschijnen ambtsbericht kunnen aanvragen van Iraakse migranten goed worden beoordeeld. Deel 1 van de ToR ziet er vooral op om een beoordeling op basis van artikel 15C van de Kwalificatierichtlijn te kunnen doen. Deel 2 is bedoeld om het vaststellen van de identiteit en nationaliteit te vergemakkelijken, mede ook met het oog op eventuele terugkeer. Deel 3 gaat om onderwerpen die van belang zijn voor een toetsing of iemand als vluchteling wordt aangemerkt of dat er sprake is van een reëel risico van schending van artikel 3 EVRM. Deel 4 Vluchtelingen en ontheemden is vooral van belang voor de beoordeling of er sprake is van een verblijfs- of vestigingsalternatief. Deel 5 ziet vooral op onderwerpen die zien op terugkeer.

Bijlagen

--

Ik wijs op het asielbeleid ten aanzien van Irak, zoals neergelegd in de Vreemdelingencirculaire 2000 (C) C7 Landgebonden beleid 13. De belangrijkste elementen daaruit zijn dat Iraakse LHBT's aangemerkt worden als groep die systematisch wordt blootgesteld aan vervolging in de zin van artikel 1A Vluchtelingenverdrag. Voorts zijn de volgende groepen uit Irak (met uitzondering van de Koerdistan Autonome Regio (KAR)) aangemerkt als kwetsbare minderheidsgroep: christenen; mandeeërs; jezidi's; joden; shabak; kaka'i; bahai; Turkmenen; en staatloze Palestijnen.

Ik stel het op prijs indien onderstaande onderwerpen in dit ambtsbericht worden behandeld en dat in het ambtsbericht, waar relevant, melding wordt gemaakt van eerder door het Ministerie van Buitenlandse Zaken gepubliceerde

(deel)ambtsberichten over Irak en dat bij elk onderwerp wordt ingegaan op veranderingen in de situatie t.o.v. de situatie in de vorige verslagperiode.

Belangrijk is voor het Ministerie van Justitie en Veiligheid dat steeds duidelijk wordt aangegeven of gesproken wordt over geheel Irak dan wel over één of meerdere gebieden in Irak, waarbij het in ieder geval van belang is dat steeds duidelijk is of ook/alleen over de KAR wordt gesproken en/of over welke specifieke autoriteiten/veiligheidstroepen/gewapende groepen.

Input van maatschappelijke relevante organisaties is betrokken bij de totstandkoming van deze brief.

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum
23 augustus 2019

Ons kenmerk

1. Politieke en veiligheidssituatie

1.1. Veiligheidssituatie

- 1.1.1. Wat is de veiligheidssituatie in de verschillende provincies en gebieden in Irak en hoe was deze in vergelijking tot de veiligheidssituatie in voorgaande verslagperioden op de punten:
 - i. soort/vormen en actoren van geweld ((zelfmoord)aanslagen, gevechten door veiligheidstroepen en/of milities, geweld tijdens protesten, tribaal geweld, geweld door ISIS/andere gewapende groepen);*
 - ii. worden burgers willekeurig en/of op grote schaal slachtoffer van geweld?*
- 1.1.2. Hoe is de situatie specifiek in de steden *Bagdad, Arbil, Basra en Mosul?*
- 1.1.3. Wie voorzagt in de handhaving van orde en veiligheid in welke gebieden/steden, officieel en in de praktijk? Wat is de situatie en het vermogen van de betreffende actoren voor wat betreft ordehandhaving in de steden en dorpen?
 - 1.1.3.1. Hoe is de situatie op het platteland in de betwiste gebieden en in gebieden die langere tijd onder controle hebben gestaan van ISIS?
 - 1.1.3.2. Zijn er gebieden/steden die effectief buiten de macht/ controle van de centrale autoriteiten of de KRG vielen (welke en wie heeft/hebben daar de macht)?
 - 1.1.3.3. In welke gebieden en steden zijn onder de Iraakse autoriteiten vallende milities aanwezig in Irak?
 - 1.1.3.4. Welke taken hebben zij toegekend gekregen en welke taken en activiteiten verrichtten zij in de praktijk?
 - 1.1.3.5. In hoeverre hebben de autoriteiten politieke invloed over deze milities?
 - 1.1.3.6. In hoeverre hebben deze milities (politieke) invloed op/binnen de autoriteiten?
 - 1.1.3.7. Wat is (daarnaast) de invloed van onder de Iraakse autoriteiten vallende milities in de verschillende gebieden en grote steden in Irak en merken burgers invloed van deze milities in hun dagelijkse leven/bepaalde omstandigheden en zo ja hoe?
 - 1.1.3.8. Zijn er spanningen en/of hebben er botsingen plaatsgevonden tussen veiligheidsorganisaties/milities onderling? Zo ja, waar en heeft dit consequenties voor burgers?

- 1.1.4. Vindt er gedwongen rekrutering/ronseling plaats door het leger en/of de militias? Zo ja, door wie, waar en op welke schaal? Wie zijn hiervan het slachtoffer (vrouwen, kinderen, bepaalde bevolkingsgroepen, et cetera)?
- 1.1.5. Zijn buitenlandse actoren actief op veiligheidsgebied in Irak; zo ja, welke gevolgen heeft dit voor burgers en/of (voormalige) strijders in Irak zoals (voormalige) strijders van de PKK of YPG?
- 1.1.6. Wat zijn de veiligheidsrisico's voor burgers in gebied waar ISIS gedurende langere tijd de controle heeft gehad?
- 1.1.7. In welke gebieden van Irak zijn ISIS-strijders/-cellen aanwezig?
 - 1.1.7.1. Tegen wie en/of wat richten hun gewelddadigheden zich?
 - 1.1.7.2. In welke gebieden/steden/wijken vinden bedreigingen van of aanslagen gericht tegen burgers plaats door (voormalige) aanhangers/strijders van ISIS of andere groepen?
 - 1.1.7.3. In hoeverre lopen burgers risico slachtoffer te worden van acties gericht tegen (voormalige) strijders/aanhangers van ISIS of soortgelijke groepen?
 - 1.1.7.4. Wat is de mate van bescherming van burgers in verschillende gebieden/provincies door autoriteiten (Centraal-Iraakse en de KRG) dan wel andere actoren? In hoeverre is het mogelijk zich aan een dreiging te onttrekken door zich elders in Irak te vestigen (wat is nodig voor dit laatste)?

1.2. Politieke ontwikkelingen (bestuurlijk en/of op het gebied van machtsuitoefening)

- 1.2.1. Hoe is de relatie tussen de Centraal-Iraakse en KRG autoriteiten?
- 1.2.2. Hoe is de bestuurlijke situatie in de betwiste gebieden? Welke veiligheidstroepen en welke bestuurlijke autoriteiten zijn daar in verschillende regio's aanwezig?
- 1.2.3. Hoe is de verstrekking van documenten geregeld, wie stuurt de politie aan en hoe is de rechtspraak geregeld?
- 1.2.4. Heeft de overname van betwiste gebieden door de autoriteiten in Bagdad gevolgen gehad voor het dagelijks leven van burgers (welke)?
- 1.2.5. Wat is de bestuurlijke situatie in voormalig ISIS-gebied?
 - 1.2.5.1. Hoe zijn bestuurlijke taken als documentverstrekking, politie en rechtspraak georganiseerd (in theorie en praktijk) in de gebieden die heroverd zijn op ISIS?

2. Identiteit, nationaliteit en documenten

2.1. Documenten

- 2.1.1. Welke documenten kunnen gebruikt worden als identiteits- en reisdocument? Welke (andere) documenten zijn in Irak wettelijk verplicht en/of onmisbaar voor burgers door bestuurlijke vereisten, waar dienen deze documenten toe? Wie kunnen deze documenten aanvragen en verkrijgen? **Is dit niet vraag 2.1.3?**
- 2.1.1.1. Wat is de geldigheidsduur van deze documenten?
- 2.1.1.2. Bij welke instantie kunnen deze documenten worden aangevraagd (en eventueel verlengd) en op welke wijze/procedure?

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum
23 augustus 2019

Ons kenmerk

- 2.1.1.3. Dient het aanvragen en ophalen van identiteitsdocumenten in persoon te gebeuren of kunnen derden ook hiervoor worden gemachtigd? Wie kan hiervoor worden gemachtigd?
- 2.1.1.4. Dienen originelen van onderliggende documenten te worden overgelegd of voldoet een kopie?
- 2.1.1.5. Indien een persoon geen officiële identiteits- en/of nationaliteitsdocumenten kan verkrijgen in de oude woonplaats, hoe kan men dan aan dergelijke documenten komen?
- 2.1.1.6. Kunnen aanvragen voor documenten vanuit het buitenland worden gedaan. Zo ja, op welke wijze/procedure?
- 2.1.1.7. Is er een algemene of specifieke identificatieplicht? Zo ja, vanaf welke leeftijd geldt deze identificatieplicht? In hoeverre wordt deze identificatieplicht gehandhaafd?
- 2.1.1.8. Wat zijn de belangrijkste handelingen waarvoor een identiteitsdocument is vereist en op welke manier kan men zich bij deze handelingen identificeren?
- 2.1.1.9. In hoeverre kan iemand toch nog een traditioneel paspoort aanvragen in plaats van een biometrisch paspoort?
- 2.1.2. Worden er biometrische gegevens/vingerafdrukken/pasfoto's etc. opgeslagen in een centrale database?
 - 2.1.2.1. Zo ja, van welke personen worden hierin de genoemde gegevens geregistreerd? Welke instantie(s) is/zijn hiermee belast? Welke instanties hebben toegang tot deze centrale database?
- 2.1.3. Welke andere documenten zijn in Irak nodig ten gevolge van bestuurlijke of wettelijke regelingen, waar dienen deze documenten toe en wie kunnen deze documenten aanvragen en verkrijgen?
 - 2.1.3.1. Door welke gezinsleden kan een voedselrantsoenkaart aangevraagd/verlengd/vernieuwd worden? Indien een echtgenoot in het buitenland verblijft of overleden is, wie kan dan dit document voor het gezin aanvragen/verlengen/vernieuwen?
 - 2.1.3.2. Welke documenten worden in Irak afgegeven waar alle gezinsleden op vermeld staan, zodat de feitelijke gezinsband aangetoond kan worden?
 - 2.1.3.2.1. Staan altijd alle gezinsleden op een uittreksel uit het bevolkingsregister vermeld?
 - 2.1.3.3. In welke gevallen dient schriftelijk toestemming verleend te worden door een familielid van een islamitische vrouw indien deze traditioneel door een imam gehuwd wil worden? Hoe gaat dit in zijn werk? Dient een door een imam afgegeven huwelijksdocument overgelegd te worden bij registratie van het huwelijk bij een rechtbank? Zo ja, wordt dit document ingenomen of blijft deze in bezit van het echtpaar?
 - 2.1.3.4. Worden alle huwelijken die bevestigd en geregistreerd zijn door de rechtbank in de burgerlijke stand opgenomen? Dienen betrokkenen zelf hun huwelijk te laten registreren bij de burgerlijke stand?
 - 2.1.3.5. Is het mogelijk voor Iraakse mannen en vrouwen om voor de rechtbank en/of traditioneel (dat wil zeggen religieus) met de handschoen te trouwen? Zo ja, wat is hiervoor nodig?
 - 2.1.3.6. Is het mogelijk voor Irakese mannen en vrouwen om middels een machtiging voor de rechtbank en/of traditioneel te scheiden?
 - 2.1.3.7. Is het mogelijk om vanuit het buitenland (middels machtiging) een echtscheidingsakte op te vragen?
- 2.1.4. Wat is bekend over documentfraude in Irak?

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum
23 augustus 2019

Ons kenmerk

2.2. Nationaliteit

- 2.2.1 Hoe verkrijgt men de Iraakse nationaliteit van rechtswege?
- 2.2.2 Hoe verkrijgt men de Iraakse nationaliteit via naturalisatie? Wat zijn hiervoor de voorwaarden?
- 2.2.3 Hoe verliest men de Iraakse nationaliteit?
- 2.2.4 Kan men afstand doen van de Iraakse nationaliteit, hoe gaat dat?
- 2.2.5 Wat zijn de voorwaarden voor het herverkrijgen van de nationaliteit als men die in het verleden verloren heeft of er afstand van gedaan heeft?

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum
23 augustus 2019

Ons kenmerk

3. Mensenrechten

3.1. Toezicht en rechtsbescherming

- 3.1.1. Worden aangiftes door de politie in behandeling genomen?
 - 3.1.1.1. Van welke factoren hangt dit af?
 - 3.1.1.2. Krijgt men een schriftelijke bevestiging van de aangifte?
 - 3.1.1.3. Welke mogelijkheden bestaan er om bescherming te zoeken bij andere (hogere) autoriteiten indien de politie in gebreke blijft?
 - 3.1.1.4. Heeft het in de praktijk zin bescherming te zoeken bij deze instanties?
 - 3.1.1.4.1. Van welke factoren hangt dit af?
- 3.1.2. In hoeverre kunnen ngo's of internationale organisaties bij het zoeken naar bescherming behulpzaam zijn?
- 3.1.3. Worden er daders/verdachten in het algemeen vervolgd en bestraft voor handelingen als marteling, ernstige mishandeling en verkrachting? Zo niet, wat is de reden voor het feit dat de overheid hen voor deze feiten niet vervolgt en/of bestraf

3.2. Naleving en schendingen

- 3.2.1. Vrijheid van meningsuiting
 - 3.2.1.1. In hoeverre vindt gericht geweld plaats tegen journalisten en mediakantoren en tegen demonstranten en arrestaties van journalisten en/of demonstranten? Wie zit(ten) achter dit geweld, met welke reden? Zijn plegers van geweld en intimidatie jegens journalisten en demonstranten door de Iraakse autoriteiten strafrechtelijk vervolgd?
- 3.2.2. Vrijheid van godsdienst en levensovertuiging
 - 3.2.2.1. In hoeverre kunnen de verschillende religieuze groepen in Irak openlijk hun geloof belijden? Welke problemen komen Irakezen in de praktijk in het dagelijks leven tegen in de verschillende gebieden in Irak ten gevolge van hun religie of levensovertuiging? Kunnen zij bij de autoriteiten bescherming vragen in geval van conflicten (bijv. over grond) dan wel discriminatoire kwesties?
 - 3.2.2.2. Welke religieuze groepen zijn aanwezig in voormalig ISIS-gebied?
 - 3.2.2.3. In hoeverre zijn in steden als Bagdad, Basra en Kirkuk en in het zuiden van Irak christenen, jezidi's, soennieten, mandeëers, kaka`i woonachtig?
 - 3.2.2.4. a. Wanneer wordt men in Irak als 'afvallige' beschouwd door verschillende actoren? Hoe kijkt men aan tegen bekeerlingen? Hoe en wanneer beïnvloedt afvalligheid/het niet belijden van het geloof/bekering tot een andere religie dan de islam de positie van een persoon (is dit ook het geval indien men zich niet in het

openbaar kenbaar maakt als zodanig; is dit ook het geval indien men niet voldoet aan religieuze verplichtingen)? Wat is de situatie van personen die zich kritisch uitlaten over de islam?

b. Is er sprake van geweld of bedreiging tegen personen die zich met hun levenswijze, en/of kledestijl of anderszins (waaronder tatoeages) niet conformeerden aan islamitische voorschriften in de ogen van (een deel van) hun omgeving? Is er sprake van geweld of bedreiging tegen personen met een (vermeende) westerse kledestijl/uiterlijk??

- 3.2.2.4.1. Zijn hierin regionale verschillen waar te nemen in Irak en de KAR en zijn er verschillen tussen platteland en stad.
 - 3.2.2.4.2. In hoeverre spelen autoriteiten, milities en medeburgers een rol bij geweld of bedreiging tegen personen beschouwd als 'afvalligen', bekeerlingen, islam-critici, niet-conformisten en/of met een (vermeende) westerse kledestijl/uiterlijk?
 - 3.2.2.4.3. Zijn er strafwetbepalingen ingezet in dergelijke gevallen (zo ja, welke)?
 - 3.2.2.5. Kan bescherming worden ingeroepen en verkregen van de Centraal-Iraakse en/of Koerdische autoriteiten bij problemen ten gevolge van religie of levensovertuiging waaronder (vermeende) afvalligheid, atheïsme, bekering en westerse kledestijl/levenswijze?
 - 3.2.2.6. In het vorige ambtsbericht wordt gemeld dat er een wettelijke bepaling is in de KAR die bekeerlingen bescherming biedt. Wat houdt deze bepaling precies in en wat betekent dit in de praktijk? In dit vorige ambtsbericht wordt vervolgens gemeld "Het zich bekeren tot een ander geloof wordt vaak door families en de gemeenschap afgewezen." Hoe verhouden deze twee zinnen zich onderling?
- 3.2.3. Bewegingsvrijheid
- 3.2.3.1. Is er sprake van beperkende omstandigheden en/of maatregelen voor Irakezen (niet-ontheemden) die door Irak reizen?
- 3.2.4. Doodstraf
- Voor welke delicten wordt de doodstraf opgelegd en wordt de doodstraf ook daadwerkelijk voltrokken?
- 3.2.5. Bloed- en erekwesties
- 3.2.5.1. Welke alternatieve oplossingen bestaan er voor bloed- en erekwesties (in plaats van bloed- en eerwraak)? Worden de autoriteiten hier in gevallen bij betrokken? Zo nee, in hoeverre wordt een eventuele oplossing door de autoriteiten geaccepteerd en in hoeverre houden deze oplossingen vervolgens stand?
 - 3.2.5.2. Wat is de reactie van de autoriteiten indien om bescherming tegen bloedwraak of eerwraak wordt verzocht. Worden maatregelen genomen indien iemand om bescherming tegen bloedwraak of eerwraak verzoekt?
 - 3.2.5.3. Wat zijn de gevolgen van verstoting en van vogelvrijverklaring (ب ا ر)؟
 - 3.2.5.4. Kunnen slachtoffers anoniem verblijven in een opvangtehuis? Hoe zijn daar de faciliteiten? Is verblijf in een opvanghuis een duurzame oplossing en zo niet, is er een duurzaam vervolg mogelijk dat bescherming biedt?

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum
23 augustus 2019

Ons kenmerk

3.3. Positie van specifieke groepen

3.3.1. Etnische groepen

- 3.3.1.1. Hoe is de situatie van Koerden in gebied dat geruime tijd onder controle van ISIS is geweest? Zijn hierin regionale verschillen waar te nemen? Hoe is hun positie specifiek in de stad Mosul?
- 3.3.1.2. Hoe is de positie van Koerden in de betwiste gebieden waar Iraakse autoriteiten de controle hebben overgenomen van de peshmerga? Hoe is hun situatie specifiek in de stad Kirkuk.
- 3.3.1.3. In hoeverre zijn er scholen in Irak buiten de KAR waar in het Koerdisch wordt lesgegeven (en sinds wanneer)? In hoeverre spreken kinderen die op dergelijke scholen onderwijs volgen, Arabisch?
- 3.3.1.4. Hoe is de situatie van Turkmenen in gebied dat geruime tijd onder controle van ISIS is geweest? Zijn hierin regionale verschillen waar te nemen? Welke invloed heeft de religieuze richting van Turkmenen, sjiiïsme en soennisme, hierop?
- 3.3.1.5. Hoe is de positie van Turkmenen in verschillende regio's/steden in de betwiste gebieden in Irak?
- 3.3.1.6. Hoe is de situatie van Fayli-Koerden in Irak?
 - 3.3.1.6.1. Is hierin een regionaal verschil waar te nemen?
- 3.3.1.7. Hoe is de veiligheidssituatie voor Palestijnen in Irak en hoe is deze in vergelijking met vorige verslagperiodes?
 - 3.3.1.7.1. Is hierin een regionaal verschil waar te nemen (zo ja, in welke zin) Hoe is hun situatie specifiek in Bagdad).
 - 3.3.1.7.2. Kunnen zij een effectief beroep doen op bescherming (zo ja, waar en bij wie)?
 - 3.3.1.7.3. In hoeverre hebben Palestijnen bewegingsvrijheid?
 - 3.3.1.7.4. Welke documenten hebben Palestijnen in/uit Irak?
 - 3.3.1.7.5. Kunnen Palestijnen die Irak zijn ontvlucht, naar Irak terugkeren en aldaar weer legaal verblijf krijgen? Zo ja, zijn hier bepaalde voorwaarden en procedures voor?
- 3.3.1.8. Hoe is de situatie van zwarte Irakezen in Irak?

3.3.2. Religieuze groepen

- 3.3.2.1. Hoe is de veiligheidssituatie en positie van jezidi's in de verschillende regio's in Irak? Welke regionale verschillen bestaan hierin? Hoe is de veiligheidssituatie en positie in de regio's/steden/dorpen waar zij (voorheen) de meerderheid vorm(d)en? Hoe is hun veiligheidssituatie en positie specifiek in Sinjar?
- 3.3.2.2. Hoe is de veiligheidssituatie en positie van de overige religieuze minderheden in de verschillende regio's in Irak? Welke regionale verschillen bestaan hierin? Hoe is hun veiligheidssituatie en positie in de regio's/steden/dorpen waar zij (voorheen) de meerderheid vorm(d)en? Hoe is hun situatie specifiek in Bagdad en Basra?
- 3.3.2.3. Wat is specifiek de situatie van bevrijde/teruggekeerde Irakezen die gevangengenomen en misbruikt en/of verhandeld zijn door ISIS-aanhangers? Is hierin een onderscheid te maken naar religieuze afkomst?
- 3.3.2.4. Zijn er gebieden/steden/dorpen in Irak (waar) waar religieuze minderheidsgroepen hun geloof in de openbaarheid konden uiten zonder ten gevolge hiervan gevaar te lopen; kunnen zij bijvoorbeeld religieuze bijeenkomsten bijwonen, in openbare ruimtes bidden,

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum
23 augustus 2019

Ons kenmerk

- zichtbaar religieuze attributen dragen? Zijn er gebieden (waar) waar zij gedwongen worden zich aan islamitische religieuze voorschriften (welke) te houden en risico liepen slachtoffer te worden van represailles als zij dit niet deden?
- 3.3.2.5. Zijn er gebieden/steden in Irak (waar) waar verschillende religieuze minderheidsgroepen bescherming kunnen krijgen in geval van bedreigingen, discriminatie of geweld tegen hen (welke groepen en van de zijde van wie)?
- 3.3.2.6. Hoe is de situatie van soennitische Arabieren en Turkmenen in voormalige ISIS-gebieden?
- 3.3.2.7. In hoeverre worden naar voormalige ISIS-gebieden terugkerende soennitische Arabieren en Turkmenen in de praktijk toegelaten en kunnen zij opnieuw legaal verblijf krijgen in hun plaats van herkomst? In hoeverre worden zij gedwongen zich elders te vestigen (waar)? In hoeverre kunnen zij zich elders vestigen?
- 3.3.2.8. Hoe is de situatie van soennitische Arabieren en Turkmenen in voormalige ISIS-gebieden die niet aanwezig waren in deze gebieden ten tijde van de controle van ISIS over deze gebieden maar die later daarheen zijn (terug)gegaan?
- 3.3.2.9. Lopen soennitische Arabieren en Turkmenen gevaar (willekeurig) gearresteerd/vastgezet te worden vanwege het vermoeden dat zij op de terrorismelijst staan en zo ja, is er iets te zeggen over de achtergrond van deze personen? In hoeverre vinden wraakacties plaats jegens soennitische Arabieren en Turkmenen, door wie/wat en in hoeverre vinden wraakacties plaats na aanslagen/incidenten die worden toegeschreven aan ISIS-strijders?
- 3.3.2.10. Ondervinden familie-/stam-/clanleden van (vermeende) ISIS aanhangers/sympathisanten problemen? In hoeverre hangen ondervonden problemen samen met de (vermeende) activiteiten/steun/uitingen van het verdachte (ISIS) familie-/stamlid?
- 3.3.3. Deserteurs
- 3.3.3.1. Wat voor soort documenten worden aan personen werkzaam voor de Iraakse veiligheidstroepen verstrekt? Ontvangen alle werknemers dergelijke documenten? Bestaan er verschillen in documenten naar rang of functie?
- 3.3.3.2. Wat valt in Iraakse wetgeving onder het begrip desertie? Is desertie formeel en wettelijk strafbaar? Hoe is dit in de KAR?
- 3.3.3.2.1. Zo ja, wat is de strafmaat en wordt strafvervolging in de praktijk daadwerkelijk ingezet en de voorgeschreven straffen daadwerkelijk opgelegd?
- 3.3.3.3. Voeren de Centraal-Iraakse autoriteiten en/of de KRG een actief opsporings- en vervolgingsbeleid tegen deserteurs? Zijn verschillen door de tijd heen waar te nemen in het beleid ten aanzien van deserteurs?
- 3.3.3.4. Is in geval van strafrechtelijke vervolging op grond van desertie sprake van een onevenredige of discriminatoire bestraffing of tenuitvoerlegging van de straf bij leden van bepaalde groepen?
- 3.3.3.4.1. Zo ja, voor welke groep(en) geldt dat en waar bestaat dat uit?

3.3.4. LHBT

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum
23 augustus 2019

Ons kenmerk

- 3.3.4.1. Is mannelijke en vrouwelijke homoseksuele gerichtheid op zich wettelijk strafbaar en/of is het verrichten van homoseksuele handelingen formeel en wettelijk strafbaar in Centraal-Irak en de KAR? Zo ja, waaruit bestaat de wettelijk bepaalde strafmaat en wordt daadwerkelijk strafvervolg ingezet tegen homoseksuelen en transgenders?
 - 3.3.4.2. Zijn er daarnaast nog andere wetsbepalingen die worden ingezet tegen homoseksuele personen in Irak of door hen verrichte handelingen? Zo ja, welke bepalingen en tegen wat voor handelingen? Ik verzoek aan te geven welke straffen in de praktijk worden opgelegd.
 - 3.3.4.3. Voeren de autoriteiten een actief vervolgingsbeleid tegen LHBT's? Zo ja, ik verzoek een indicatie te geven van de schaal waarop dit gebeurt en hoe dit verloopt.
 - 3.3.4.4. Kan het bekend zijn van (toegeschreven) LHBT gedragingen of gerichtheid van een persoon in praktijk leiden tot onevenredige of discriminatoire bestraffing of tenuitvoerlegging van een straf die wordt opgelegd bij (strafrechtelijke) vervolging wegens een algemeen delict?
 - 3.3.4.5. Ik verzoek in te gaan op mogelijke ernstige gevallen van discriminatie en/of geweld (waaronder eerge relateerd geweld) van LHBT's door de autoriteiten en/of door medeburgers waaronder familie en bekenden.
 - 3.3.4.6. Indien LHBT's ernstige problemen van medeburgers ondervinden, bieden de autoriteiten bescherming hiertegen? Kan een homoseksueel, biseksueel of transgender persoon aangifte doen van geweld of bedreiging wegens zijn/haar (vermeende) geaardheid? Hoe gaat de politie over het algemeen met dit soort aangiftes om?
 - 3.3.4.7. Zijn er maatschappelijke organisaties die opkomen voor de rechten van LHBT's en zo ja, waaruit bestaan hun activiteiten? Wat is de veiligheidssituatie van medewerkers van dergelijke organisaties?
 - 3.3.4.8. Zijn er voorbeelden van LHBT's in Irak die openlijk uit de kast komen?
- Zijn er met betrekking tot bovenstaande vragen inzake LHBT's, voor zover relevant regionale verschillen?

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum
23 augustus 2019

Ons kenmerk

3.3.5. Vrouwen

- 3.3.5.1. Zijn vrouwen handelingsbekwaam?
 - 3.3.5.1.1. Is dit anders als zij gehuwd of juist niet gehuwd of niet meer gehuwd zijn?
 - 3.3.5.1.2. Hoe wordt hiermee in de praktijk omgegaan, bijvoorbeeld met huwelijkscontracten?
- 3.3.5.2. Kan een vrouw zelfstandig een identiteitsdocument en een zelfstandig reisdocument (paspoort) aanvragen en worden verstrekt? Zo ja, op welke leeftijd en op welke eventuele voorwaarden? (Is instemming en/of begeleiding door een (mannelijk) familielid / echtgenoot vereist?)
- 3.3.5.3. FGM
 - 3.3.5.3.1. Is er nieuwe informatie of zijn er relevante ontwikkelingen te melden op dit gebied (welke)?
- 3.3.5.4. Alleenstaande vrouwen

- 3.3.5.4.1.1. Wat is de gebruikelijke situatie van weduwen of gescheiden vrouwen? Wonen zij alleen of wordt hen bij de familie onderdak geboden?
- 3.3.5.4.2. Is (bij benadering) bekend wat het percentage van alleenstaande zelfstandig (zonder andere familieleden) wonende vrouwen in de bevolking van Irak is en het percentage hiervan dat minderjarige inwonende kinderen heeft?
- 3.3.5.4.3. Wat is de situatie in Irak van alleenstaande zelfstandig (zonder andere familieleden) wonende vrouwen (financieel en sociaal (werk, netwerk, contacten, acceptatie, discriminatie, uitbuiting, wonen, steun door familie) en qua veiligheid en bescherming)? Is er verschil in de situatie van alleenstaande zelfstandig wonende vrouwen tussen vrouwen die gehuwd zijn geweest en die nooit gehuwd zijn geweest en die kinderen hebben en geen kinderen hebben?
- 3.3.5.4.3.1. Zijn er regionale verschillen waar te nemen? In hoeverre heeft (voormalige) aanwezigheid van ISIS(-strijders) in het gebied invloed hierop? Zijn verschillen waar te nemen tussen stad en platteland? Zijn verschillen waar te nemen naar etnische en/of religieuze achtergrond? Is hierin een verslechtering/verbetering waar te nemen (in een bepaald gebied of voor vrouwen uit een bepaalde etnische/religieuze/sociale groep) in de loop van de afgelopen paar jaar?
- 3.3.5.4.4. Hoe is de veiligheidssituatie van alleenstaande vrouwen in voormalig ISIS-gebied, al dan niet na terugkeer naar dit gebied na ontheemd te zijn geweest?
- 3.3.5.4.5. In hoeverre kunnen alleenstaande vrouwen die terugkeren naar Irak terugkeren naar hun ouderlijk gezin, een ander familielid of sociaal netwerk? Zijn gevallen bekend waarin dergelijke vrouwen slachtoffer werden van geweld?
- 3.3.5.4.6. In welke sociale omstandigheden leven vrouwen in Irak die door hun familie zijn verstoten?
- 3.3.5.4.7. Hoe was de bewegingsvrijheid voor vrouwen in de verschillende gebieden/steden? Hoe was de bewegingsvrijheid specifiek voor alleenstaande zelfstandig wonende vrouwen?
- 3.3.5.4.8. Zijn gevallen bekend waarin alleenstaande zelfstandig wonende vrouwen indien nodig bescherming kregen van de Iraakse autoriteiten?
- 3.3.5.4.9. In hoeverre komt ontvoering of mensenhandel van vrouwen voor in Irak; in hoeverre komt dit meer voor bij alleenstaande zelfstandig wonende vrouwen (in ontheemdenkampen en daarbuiten)? Wordt actie ondernomen door de autoriteiten als sprake is van verdwijning van een persoon (uit een ontheemdenkamp of daarbuiten)?
- 3.3.6. (Alleenstaande) minderjarigen
- 3.3.6.1. Tot welke leeftijd is iemand wettelijk minderjarig?
- 3.3.6.2. Vanaf welke leeftijd is men handelingsbekwaam?
- 3.3.6.3. Tot welke leeftijd geldt de leerplicht?
- 3.3.6.4. Kan/dient aan een minderjarige een zelfstandig reis- en/of identiteitsdocument (te) worden verstrekt? Zo ja, vanaf welke leeftijd?

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum
23 augustus 2019

Ons kenmerk

- 3.3.6.4.1. Kan een minderjarige deze documenten zelfstandig aanvragen of is instemming en/of begeleiding door een meerderjarige vereist? Welke voorwaarden bestaan met betrekking hiertoe indien de ouders gescheiden zijn of indien de vader is overleden?
- 3.3.6.5. Door wie en waar worden minderjarigen die niet langer opvang hebben bij de ouders (bijv. omdat deze zijn overleden) normaal gesproken opgevangen?
 - 3.3.6.5.1. Zijn er overheidsinstellingen belast met de opvang van alleenstaande minderjarigen in het algemeen en opvang van repatrianten in het bijzonder? Zo ja, welke?
 - 3.3.6.5.2. Zijn opvangtehuizen voor minderjarigen aanwezig?
 - 3.3.6.5.2.1. Voor welke minderjarigen zijn deze opvangtehuizen bestemd?
 - 3.3.6.5.2.2. Bestaat hierin een verschil naar etnische of religieuze afkomst van de minderjarige?
 - 3.3.6.5.2.3. Zijn er in het algemeen voldoende plaatsen beschikbaar?
 - 3.3.6.5.2.4. Wat zijn de omstandigheden in deze opvanghuizen? Welke voorzieningen als het kunnen volgen van onderwijs, de kwaliteit van de medische zorg, de kwaliteit van het eten, de beschikbaarheid van nachtopvang, de kleding en de beschikbaarheid van sanitaire voorzieningen zijn aanwezig? Dit alles naar lokale maatstaven.
 - 3.3.6.5.2.5. Zijn de opvanghuizen toegankelijk voor uit het buitenland terugkerende alleenstaande minderjarige Iraakezen? Welke voorwaarden/regels stellen de Iraakse en Koerdische autoriteiten aan het realiseren van een opvangvoorziening voor de zowel zelfstandige als gedwongen terugkeer van alleenstaande minderjarige Iraakezen?
 - 3.3.6.5.3. Hoe gebruikelijk is het – gegeven de sociale structuur van de samenleving – dat een minderjarige geen opvang bij één van deze personen en/of instellingen heeft?
 - 3.3.6.5.4. Hoe is het toezicht op opvanghuizen geregeld?

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum

23 augustus 2019

Ons kenmerk

4. Vluchtelingen en ontheemden

Ik verzoek u ten aanzien van het gebruik van de term vluchteling rekening te houden met het onderscheid in het dagelijks taalgebruik en het juridische begrip vluchteling.

- 4.1. Wat zijn voorwaarden voor Iraakezen om zich in een andere woonplaats en/of provincie te vestigen? Zijn met betrekking hiertoe verschillen tussen ontheemden en niet-ontheemden en tussen etnische en/of religieuze groepen? Hoe is dit voor Iraakezen die zich vanuit het buitenland hervestigen in Irak?
- 4.2. Waar in Irak worden binnenlandse ontheemden opgevangen? Hoe is de feitelijke situatie in deze gebieden en hoe zijn de omstandigheden van opvang? Zijn er verschillen in de situatie van de verschillende bevolkingsgroepen in ontheemdenkampen in de KAR
- 4.3. Wat zijn de wettelijke bepalingen in Centraal-Irak en de KAR met betrekking tot ontheemden?
 - 4.3.1. In hoeverre kunnen ontheemden zich in de verschillende regio's in Irak, waaronder de KAR, registreren in de nieuwe verblijfplaats?
 - 4.3.2. In hoeverre kan men zich vrij bewegen buiten de verblijfplaats en in hoeverre kan men zich overal vestigen?
 - 4.3.3. In hoeverre spelen etnische/religieuze/andere factoren hierin mee?

- 4.3.4. In hoeverre zijn dergelijke bepalingen van toepassing indien men terugkeert vanuit het buitenland, na vertrek naar het buitenland vanuit een situatie van ontheemding binnen Irak?
- 4.3.5. Hoe kan men verblijf in voormalig woongebied regelen?
- 4.3.6. Kan iedereen vanuit een situatie van ontheemding naar oude woongebieden terugkeren; wie niet en om welke reden niet en wie/wat bepaalt dit?
- 4.3.7. Worden voorwaarden gesteld aan terugkeer naar herkomstgebieden door (lokale) autoriteiten, formeel en/of in de praktijk? In hoeverre komt gedwongen rekrutering als voorwaarde voor (in welke vorm)? In hoeverre geldt dit alles voor vanuit het buitenland teruggekeerde Irakezen? In hoeverre speelt het behoren tot een bepaalde etnische/religieuze groepering een rol?
- 4.3.8. Hoe kunnen ontheemden een nieuwe woonplaats registreren indien zij besluiten niet terug te keren naar hun voormalig woongebied/wijk?
 - 4.3.8.1. Bestaat een verschil tussen deze woonregistratie en registratie als ontheemde?
 - 4.3.8.2. Zijn er op dit gebied beperkingen voor bepaalde bevolkingsgroepen?
 - 4.3.8.2.1. Welke provincies en grote steden kenden welke toegangs- en toelatingsrestricties; in regelgeving en/of in de praktijk? Wat zijn regels en voorwaarden in de verschillende regio's en de steden Basra, Bagdad en Arbil, indien men zich elders wil vestigen dan waar men oorspronkelijk vandaan komt? In hoeverre is in de verschillende steden/provincies/gebieden (welke) het hebben van een sponsor vereist voor het verkrijgen van toegang en/of toelating? Wat zijn de voorwaarden die gesteld worden aan de sponsor? Gelden de regels en voorwaarden en/of restricties/vereisten van een sponsor ook voor de situatie waarin een Irakees vanuit het buitenland terugkeert naar Irak, waaronder Bagdad, de zuid-Iraakse provincies en dan met name de stad Basra en de KAR (Arbil), al dan niet met het vliegtuig via Bagdad? Hoe werkt dit uit in de praktijk? Zijn er beperkingen in regelgeving en/of praktijk voor wat betreft bepaalde etnische/religieuze/sociale groepen (welke)?
 - 4.3.8.2.2. Is verblijf op basis van een sponsor voor onbepaalde tijd? Indien ontheemden of uit het buitenland teruggekeerde Iraakse vluchtelingen toegang krijgen, kunnen zij zich overal permanent vestigen (toelating verkrijgen)? Zijn hier voorwaarden en/of beperkingen aan verbonden bij wet en/of in de praktijk?
 - 4.3.8.2.3. Hoe wordt in deze kwesties omgegaan met personen die werkzaam zijn geweest onder ISIS in bestuur, onderwijs, gezondheidszorg of andere dienstverlening en hun familieleden?
 - 4.3.8.2.4. Welke documenten zijn nodig om zich te vestigen in andere gebieden in Irak dan het woongebied waaruit men gevlucht is?
 - 4.3.8.2.5. Krijgen ontheemden en/of terugkeerders vanuit het buitenland hulp of uitzonderingen op de regels voor het verkrijgen van documenten indien zij hun oorspronkelijke

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum

23 augustus 2019

Ons kenmerk

documenten niet (meer) hebben? Zo ja, wat is de procedure?

4.3.9. Wat is er bekend over het ontruimen van ontheemden-/vluchtelingenkampen in en rondom Bagdad en al dan niet gedwongen terugkeer naar het gebied van herkomst van ontheemden al dan niet verblijvend in ontheemden-/vluchtelingenkampen?

4.3.10. Hoe is de situatie van religieuze minderheden in de KAR (jezidi's, christenen, kaka'i, mandeërs en soennitische Arabieren) die uit het buitenland terugkeren, oorspronkelijk afkomstig zijn uit Centraal-Irak en een tijd in de KAR hebben verbleven met betrekking tot toegang, vestigingsmogelijkheden, en werkgelegenheid in de KAR? Is er een onderscheid te maken tussen religieuze minderheden die van oorsprong in de KAR wonen en religieuze minderheden die als ontheemden naar de KAR zijn gegaan? Zijn er voor opvang in kampen die specifiek bewoond worden door een bepaalde religieuze groep wachtlijsten, zo ja, voor welke kampen? Wat is bekend over de humanitaire omstandigheden in kampen die voornamelijk bewoond worden door jezidi's en die voornamelijk bewoond worden door christenen. Verschilt het dagelijks leven van religieuze minderheden in ontheemdenkampen in de KAR van het dagelijks leven van individuen van religieuze minderheden al dan niet ontheemd in de KAR en (andere) oorspronkelijke inwoners buiten de ontheemdenkampen in de gebieden waar de kampen zijn gelegen? Zo ja, waaruit bestaan de verschillen?

4.3.11. Zijn er ontheemdenkampen in centraal-Irak waar veel christenen, jezidis, kaka'i, mandeërs en soennieten verblijven? Zo ja, wat zijn de omstandigheden in die kampen?

4.4. Wat houd(t)(en) de vreemdelingenwetgeving(en) in Centraal-Irak en in de KAR in?

4.4.1. Hoe verkrijgen vreemdelingen legaal verblijf in Irak?

4.4.2. Is het vreemdelingen toegestaan te werken?

4.4.3. Kan men zich met een verblijfsvergunning bewegen en vestigen in heel Irak?

4.4.4. Hoe werken de wetsbepalingen uit in de praktijk?

4.4.5. Wordt in wetgeving en/of praktijk onderscheid gemaakt naar nationaliteit van de vreemdeling?

4.4.6. Welke wetgeving is er in Irak ten aanzien van verblijf van buitenlandse vluchtelingen in Irak en wat houdt deze wetgeving in?

4.4.7. Welke behandeling staan voormalige Ba'thpartijleden of regeringsfunctionarissen zoal te wachten indien zij vanuit het buitenland naar Irak terugkeren? Speelt de positie die zij ten tijde van het voormalige regime bekleed hebben een rol? Zijn er bepaalde families bekend als gelieerd aan het Ba'th-regime en hoe worden zij bejegend/behandeld?

5. Terugkeer

5.1. Zijn er gevallen bekend waarin Irakezen die terugkeerden naar Irak de toegang tot Irak geweigerd werd?

5.2. Zijn er uitreisvoorwaarden in Irak?

5.2.1. Zo ja, voor wie gelden deze uitreisvoorwaarden?

5.2.2. Is er een tijdslimiet verbonden aan het uitreisvisum en zo ja: zijn er consequenties voor personen die na het verlopen van hun uitreisvisum terugkeren? Zo ja, wat zijn deze consequenties?

5.3. Zijn er gevallen bekend waarin Irakezen die terugkeerden naar Irak toelating/verblijf in een bepaald gebied/stad in Irak geweigerd werd, of is het mogelijk dat dit zou kunnen gebeuren? Zo ja, welke factoren spelen bij

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum
23 augustus 2019

Ons kenmerk

weigering een rol? Oftewel, kunnen Irakezen die terugkeren naar Irak zich overall in Irak vestigen of zijn hier beperkingen aan verbonden in wetgeving en/of praktijk (welke)?

- 5.4. Zijn berichten bekend over Irakezen die na inreis vanuit het buitenland vast werden gezet? Zo ja, waar vond de bewaring plaats en voor hoe lang; werd onvoorwaardelijk vrijgelaten en zo niet, in welke gevallen niet; zijn gevallen van mishandeling tijdens bewaring bekend; werden leden van bepaalde bevolkingsgroepen onder hen anders behandeld?
- 5.5. Wat zijn de activiteiten van (internationale) organisaties in en ten aanzien van Irak met betrekking tot terugkeer en huisvesting?
- 5.6. Zijn berichten bekend over uit het westen teruggekeerde Irakezen die negatief bejegend zijn van de kant van de autoriteiten, personen werkzaam bij de autoriteiten of derden, door het feit dat zij in het westen hebben verbleven? Zo ja, waaruit bestond de bejegening en welke factoren speelden bij de negatieve bejegening een rol?

Indien u vragen heeft over bovengenoemde aandachtspunten kunt u contact opnemen met Team Onderzoek en Expertise Land en Taal.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
Namens deze,

(Hoofd Team Onderzoek en Expertise Land en Taal)

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum

23 augustus 2019

Ons kenmerk